

DREPTUL

LEGISLAȚIUNE—DOCTRINA—JURISPRUDENȚA—ECONOMIE POLITICĂ

APARE ODATĂ PE SĂPTĂMÂNĂ SUB CONDUCEREA D-lor

C. G. DISSESCU

V. ATHANASOVICI, PAUL NEGULESCU, DEM. NEGULESCU, ALEX. CERBAN, G. MEITANI,
N. POLIZU-MICȘUNEȘTI, C. HAGI-THEODORAKY

COLABORATORI PRINCIPALI:

DIM. ALEXANDRESCO

Profesor la Facultatea de drept din Iași

MIHAIL ANTONESCU

Fost decan al Baroului de Ilfov

PETRE MISSIR

Decanul Facultății de drept din București

ALEX. D. DOBRIJEANU

Președinte la Inalta Curta de Casație

C. HAMANGIU

Consilier la Inalta curte de Casație

G. NEDELCU

Secretar general la Minist. de Justiție

G. CRISTESCU

Doctor în drept, avocat

G. PLASTARA

Conferențiar la Facultatea de drept, avocat

BĂRBU DIMITRESCU

Conferențiar la Facultatea de drept din Iași

ANDREI RĂDULESCU

Prof. supl. la Facultatea de drept, președ. trib. Ilfov

MIRCEA T. DJUVARA

Doctor în drept, avocat ai Statului

N. STĂNESCU

Doctor în drept, avocat

SILIU RĂDULESCU

Judecător la trib. Ilfov

I. GR. PERIETEANU

Avocat

IOAN SIMIONESCU

Doctor în drept, magistrat

CONST. GEROTA

Doctor în drept, avocat

VICTOR DUCULESCU

Avocat

DEM. DIMA

Doctor în drept, avocat

IULIU DRAGOMIRESCU

Avocat, Chișinău (Basarabia)

GHEORGHE DRĂGĂNESCU

Doctor în drept, profesor supl. la Facultatea juridică

CESAR PASCU

Avocat

EM. SLĂTINEANU

Avocat

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA : STRADELA SF. SPIRIDON, 3

ABONAMENTUL : PE UN AN 80 LEI; PE JUMĂTATE AN 40 LEI. — UN NUMĂR 3 LEI

REDACTOR-ADMINISTRATOR : B. P. RĂDULESCU

BUCUREȘTI

TIPOGRAFIA GUTENBERG, SOCIETATE ANONIMĂ. STRADA PARIS No. 20

1919

SUMAR:

Dreptul și Forța în concepția Kantiană, de N. Polizu-Micșunești.

Observațiuni critice asupra sistemului decretelor-legi, de Corneliu Botez.

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ. — *Inalta Curte de Casație și Justiție, secția I*, Gogu N. Petrescu cu G. G. Cosma (*Mobilizați*). — *Hotărâri definitive obținute în contra lor*. — *Cale de anulare*. — *Eforia Spitalelor civile cu I. Ferando (Apel*. — *Părți în proces*. — *Citațiune*. — *Lucru judecat*. — *Hotărâri*. — *Opozabilitate*).

Curtea de apel din București, secția III. L. Peretz și altu cu Ministerul public (*Anexiune*. — *Provincii românești atipite la vechiul regat*. — *Dobândirea naționalității*).

Trib. Ilfov, secția I Gr. Georgescu cu Carol Pastor (*Locațiune*. — *Prelungirea contractelor*. — *Legea excepțională*).

Trib. R. Sărat Max Marcovici cu Ita M. Rosen (*Faliment*. — *Rezolvirea concordatului*).

JURISPRUDENȚA STRĂINĂ. — *Casația franceză*. — (*Clauză penală*. — *Evaluarea*. — *Puterea judecătorului*. — *Locațiune de servicii*).

DREPTUL

LEGIslaŢIUNE—DOCTRINA—JURISPRUDENŢA—ECONOMIE POLITICA

APARE ODATĂ PE SĂPTĂMANĂ SUB CONDUCEREA D-lor

C. G. DISSESCU

V. ATHANASOVICI, PAUL NEGŪLESCU, DEM. NEGULESCU, ALEX. CERBAN, G. MEITANI,
N. POLIZU-MICŞUNEŞTI, C. HAGI-THEODORAKY

SILIU RĂDULESCU
SECRETAR DE REDACŢIE

REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA
3, STRADELA SF. SPIRIDON, 3

B. P. RĂDULESCU
REDACTOR-ADMINISTRATOR

DREPTUL ŞI FORŢA

IN

CONCEPŢIA KANTIANĂ

Mai tragic decât toate episoadele sângeroase ale războiului mondial, apare desigur antagonismul ce, îndărătul milioanei de baionete, se desfăşoară între cele două concepturi *Dreptul* şi *Forţa* — antagonism tragic, fiindcă de triumful uneia sau celeilalte din aceste două idealităţi, depindea aşezarea lumii viitoare pe temelile libertăţii sau pe acelea ale tiraniei.

Dreptul a triumfat.

Acest triumf era o certitudine pentru toţi acei cari aveau încredere în legile istorice ale evoluţiunii conştiinţei omenesci — şi această certitudine nu trebuia să şovăească nici în clipele cele mai critice ale luptei, atunci chiar când soarta armelor părea că asigură definitiv triumful *Forţei*, fiindcă era o imposibilitate de ordine aproape mecanică, ca omenirea să se reîntoarcă la originile civilizaţiei sale.

A fost totuşi un singur moment, când ezitarea părea plauzibilă, atunci când reprezentanţii cei mai autorizaţi ai întregii intelectualităţi germane au consacrat dela înălţimea indiscutabilelor autorităţi, legitimitatea *Forţei*.

Manifestul celor 93 a fost desigur arma cea mai formidabilă pe care protagoniştii *Forţei* au aruncat-o în luptă — mai impresionantă chiar de cât tot ce a imaginat geniul destructor în cursul acestui războiu — fiindcă această armă pornea din acele sfere senine ale obiectivităţii ştiinţifice cari nu cunosc nici pasiuni, nici fruntarii, şi în cari conştiinţele individuale şi sociale erau obişnuite să vădă elaborându-se disciplinele superioare, menite să servească de criterii civilizaţiei în evoluţiunea ei.

Cu ocazia acestui manifest şi ca o justificare a lui, s'a invocat şi autoritatea lui Kant, ca un adept al conceptului *Forţei*.

*

Cele trei principii fundamentale ale gândirii kantiene — *raţionalismul*, *moralismul* şi *pietismul* — ar fi prin ele singure suficiente pentru a învedera că în doctrina kantiană, numai conceptul *Dreptului* şi-ar putea găsi justificarea. *Forţa*, în adevăr, prin caracterul ei brutal şi elementar, exclude posibilitatea ori cărui factor raţional, iar prin ilegalităţile şi nedreptăţile ce-i sunt inerente, exclude posibilitatea oricărui principiu moral.

Dar, în afară de liniamentele generale ale sistemului său, Kant, atunci când se ocupă în special de conceptul de *Drept*, afirmă în mod categoric preeminenţa acestui concept asupra conceptului *Forţei*.

Kant a tratat despre teoria *Dreptului* în lucrarea sa intitulată „*Rechtslehre*“ apărută în ultimii ani ai vieţii sale,¹⁾ o noţiune complectă însă asupra conceptului de *Drept* în gândirea kantiană, implică şi cercetarea a altor două lucrări ale sale: „*Asupra păcei perpetue*“ şi „*Principiile metafizice ale teorii virtuţii*“, şi care toate împreună fac parte, după clasificarea lui Boutroux, din grupul operilor relative la metafizica moravurilor.

După Kant, *Dreptul* s'ar putea defini: un complex de norme care face posibilă concilierea liberului arbitru al fiecăruia cu liberul arbitru al tuturor şi vice-versa — aceasta ca o consecinţă a unei legi generale a libertăţii. Obiectul *Dreptului* este prin urmare de a asigura libertatea tuturor prin libertatea fiecăruia.

Kant formulează trei imperative juridice, variante ale imperativului categoric, şi care reamintesc divi-

1) Cercetarea aceasta tardivă a lui Kant asupra noţiunii de *Drept*, se explică prin aceea că, numai după ce marele cugetător îşi construise întreg sistemul său filosofic, a fost adus să cerceteze şi sinteza superioară pe care o constituie conceptul de *Drept*.

ziunea tripartită a lui Ulpian (*honeste vive, neminem lede, suum cuique tribue*): „Nu deveni în mod exclusiv mijlocul altora, dar fii în acelaș timp o fine „pentru ei“.—„Nu fă rău nimănui“.—„Intră într'o „societate în care fiecare să poată conserva ceea ce-i „aparține“. Și ca încheere a tratatului său asupra Dreptului, Kant declară că nu pot fi legale decât acțiunile cari sunt legitime și că nu sunt juridice de cât acțiunile cari sunt etice.

În materie de drept public — pe care-l divide în drept politic, drept al ginților și drept cosmopolitic — Kant nu admite de cât legitimitatea Statului rațional, produs al libertății și egalității și demonstrează necesitatea existenței unui consiliu amphictyonic al popoarelor care să asigure pacea universală — căci altfel, zice el, e preferabilă formula lui Rousseau: *le retour à la nature*. Barbaria e de preferat *culturei fără moralitate*.

Necesitatea unei păci perpetue, pentru Kant, se impune nu ca un ideal, ci ca o datorie; chiar dacă nu ar fi complet realizabilă *ab initio*, dânsa trebuie totuși aproximată, în sensul că *indivizii, ca și popoarele, trebuie în acțiunile lor juridice, să se conformeze criteriului moral*. Dreptul nu e drept decât dacă e moral.

Fundamentul rațional și moral al doctrinei sale, făcea prin urmare din Kant un adversar al războaielor, al celor de conquistă în special. De aceea pentru Kant forma de Stat ideală e numai Republica, fiindcă numai în Republică, prin definițiune, se pot evita războaiele de conquistă. Și e de notat că aceste vederi Kant le exprima în timpul domniei lui Frederic al II-lea!

Cu toate că adversar al revoluțiilor, fiindcă ele reprezintă momente *iraționale* în desfășurarea vieții popoarelor, — totuși nu se sfiște de a manifesta admirațiunea sa pentru revoluția franceză, pe care o caracterizează «o manifestare a moralității speciei omenești»; și aceasta tocmai fiindcă printr'însa s'a putut ajunge la concepția republicană ca formă de guvernământ.

Consequent cu principiul arbitragiului internațional, Kant cerea suprimarea armatelor permanente; pentru perioada transitorie, arată că războaiele trebuie să fie cât mai mult posibil *humanizate*.

Dânsul condamnă întrebuintarea spionajului, a ști-riilor false, a măsurilor vexatorii contra averii și persoanei necombatantilor.

Kant în fine se rădica cu tărie în contra acelor cari n'ar respecta tratatele publice. Este chiar carac-

teristică că, asupra acestui ultim punct, dânsul prevedea o *coalțiție a tuturor popoarelor în poiriva oricărui Stat care s'ar face culpabil de o asemenea crimă*.

(Va urma).

N. Polizu-Micșunești.

Observațiuni critice asupra sistemului decretelor-legi. — Anomaliile, lacunele și contradicțiunile decretelor-legi. — Necesitatea unui Consiliu legislativ permanent.

IV

Națiunea, așa dar, a trebuit să se governeze în tot parcursul epocelor tulburate de cursul evenimentelor războiului, prin aplicarea fără restricțiune a sistemului decretelor-legi.

În alcătuirea lor găsim concepțiuni diverse ale unor legislatori improvizați după trebuințele momentului. Nu vom putea desprinde, din analiza noastră, un fir de continuitate, întru cât asemenea întocmiri legislative reprezintă mai mult o stare de tranziție, datorită împrejurărilor excepționale în care s'a legiferat. Decretele-legi cuprind, din această cauză, prescripțiuni opuse unei noțiuni clare și stabile de drept. La aceasta, se adaugă neajunsurile din punct de vedere tehnic, provenite din lipsă de suficientă pregătire a organelor care le-au elaborat, în niște epoce febrile, anormale și întunecate.

Ușurința cu care au fost întocmite în pripă multe din decretete-legi, contradicându-se unele pe altele, au produs, uneori, o adevărată perturbare în bunul mers al activității generale, în haosul căreia aveau menirea să stabilească o rânduială măcar parțială.

Dacă era inevitabil ca unele din ele, cum sunt decretetele privitoare la reforma agrară, la unele întreprinderi industriale, etc., să producă o gravă leziune intereselor particulare, aceasta se explică, în intenția legislatorului executiv, prin interesele superioare ale Statului care nu puteau fi nesocotite și care trebuiau să prevaleze asupra interesului individual. Scopul urmărit n'a fost însă în totdeauna atins, pentru că aplicarea decretelor-legi a dat, în practică, naștere la serioase dificultăți, din cauza lipsei unor norme precise și logice, în concordanță cu realitățile vieții noastre sociale și economice, venind adesea în conflict chiar cu propriile interese ale statului.

Mai observăm, în alcătuirea decretelor-legi, ignorarea unor elementare principii de drept în materie de competență a instanțelor desemnate a rezolvi importante diferende, pentru rezolvirea cărora Statul a socotit util să intervină.

Din cauza incoerențelor și lacunelor, s'au ivit nu-

meroase conflicte de competență, în care judecătorii au rătăcit și rătăcesc încă, în deslegarea litigiilor, ca într'un adevărat labirint ¹⁾.

Se observă peste tot incertitudinea legislatorului, mereu șovăitor ori de câte ori e pus în fața unor probleme cu totul nouă și complicate.

De aci perplexitatea judecătorului și truda lui consistă nu numai în a fixa spiritul legii și sfera ei de aplicare, dar în a cerceta în ce constă nepriceperea legislatorului care a edictat-o).

Sunt caracteristice, sub acest raport, decretule-legi în materie de aprovizionare, acaparare și speculă, cu privire la care, instanțele de judecată s'au modificat neconținut, până la instituirea recentă a unor organe mai sigure și eficace. La început, justiția ordinară, apoi direcția generală a aprovizionării, apoi, ministerul de industrie și comerț și în fine ultimul sistem edictat prin instituirea unor comisii mixte compuse din elemente judecătorești și delegații unor așezăminte de administrație publică.

Problema e vastă și cere o analiză amănunțită și obiectivă, din care putem trage multe învățăminte folositoare pentru viitor.

1) Decretule-legi cu caracter economic s'au succedat uneori cu așa iuteală, că judecătorii nici nu puteau lua cunoștință din timp de modificările aduse celor anterioare.

Înalta Curte de casație a casat sentințe unui trib. care a ignorat că, între data închiderii debaterilor și până la termenul fixat pentru pronunțare, într'un proces de acaparare, intervenise decretule-lege din 14 Febr. 1919 publ. M. Of. 257/1919. care abrogă art. 30 l. măsurilor exoeptionale, instituind ca instanță de judecată pe ministrul de industrie și comerț, în locul judelei de ocol. (Cas. II din 22 Aprilie 1919).

Doauă decretule-legi, sub No. 1334/1917 și 1220/1918, complectându-se și modificându-se unul pe altul, pedepsesc faptul aceluia care își înstrăinează vitele fără autorizația administrației.

Decretul 1334/1917 prevedea, alternativ, pedeapsa fie a amendei, fie a închisoarei, fără a specifica instanța de judecată. Decretul 1220/1918 menține numai pedeapsa amendei, fără a specifica dacă este civilă sau represivă, introducând ca instanță de judecată pe consilierul agricol.

Tribunalul Fălciu a respins ca inadmisibile numeroase apelurile făcute de sătenii neștiutori de existența unui asemenea decret, condamnați la mii de lei amendă pentru că și-au înstrălnat un bou sau o vacă, întru cât decretul din urmă nu prevede nici o cale de atac a deciziunilor pronunțate de consilierul agricol.

Curtea de casație a respins, la rândul ei, recursurile ca nefondate, pe același motiv (Cas. II, 20 Mai 1919).

Însuși tribunalul era nedumerit dacă amenziile aveau sau nu caracter penal, sentințele fiind date cu majoritate în acest punct.

S'a înțâmpnat ca consilierul agricol confundând decretule-lege din 1918, cu acel din 1917, să-și nege propria lui competență.

În urma conflictului negativ de competență ivit între consilierul agricol, judele de ocol sesizat de Parchet și tribunal, Curtea de Casație, de acord eu concluziile noastre, a pronunțat un regulament de competență în sensul trlmiterii afacerii la consilierul agricol, care e adevărata instanță penală ccompetinte. (Cas. II, 9 Dec. 1919).

* * *

Una din cauzele pentru care decretule-legi sunt pline de contradicții, anomalii și obscurități este greșala săvârșită de guvernantii noștri de a nu fi recurs la persoane competente, la specialiști rutinați care-i puteau ajuta cu cunoștințele și luminele lor.

De aci, principii puse greșit, de aci, imperfecțiunile observate în modul de redactare a decretule-legi, de aci, controversese și inaplicabilitatea decretule-legi în cadrul obiectului care le-a determinat, mai ales în cestiunile cu caracter economic.

Vom examina câteva din decretule-legi mai principale care păcătuiesc prin lipsă de sistemă și metodă, prin abaterea dela condițiile tehnice ce se cer ori cărei legiuiri în genere și de care legislatorul excepțional al războiului nu a ținut totdeauna seamă, din neglijență sau din nepricepere.

1). *Decretule-lege No. 1323 publ. M. Of. No. 55 din 3 Iunie 1918, privitor la înființarea Direcțiunei generate a aprovizionării.*

Acest decretule-lege prevede instituirea unui Consiliu economic compus din reprezentanți cu pricepere în agricultură, industrie și finanțe, desemnați de organizațiile respective, cu scopul de a lua măsurie necesare în materie de export, import și aprovizionare a populațiunei.

Consiliul economic, potrivit art. 16 din decret, îndeplinea rolul de instanță judecătorească pentru toate contravențiunile comise de particulari la regulamentele, la ordonanțele ce avea dreptul să emită și la dispozițiunile cuprinse în el.

Totuș, prin deciziunea președintelui Consiliului de miniștri, pe lângă care era alipită Direcțiunea generală a aprovizionării, sub No. 148 publ. M. Of. din 6 Iunie 1918, se trec aceste atribuțiuni ale Consiliului economic asupra directorului general al aprovizionării.

Se revoacă astfel o dispoziție cuprinsă într'un decretule-lege prin o simplă deciziune ministerială. ²⁾

2) O nesocotire identică a principiului separațiunii puterilor în stat a fost comisă și în aplicarea decretule-lege No. 2969, publicat în Monitorul Oficial No. 68 din 11 Iulie 1919, privitor la pedepsirea acaparării și speculei.

Prin decizia ministerială No. 30145/1919, se completează decretule-lege cu o dispoziție, după care apelul celui condamnat e izbit de nulitate, dacă odată cu introducerea lui, nu face dovada consemnării amendei aplicate.

Cea ce e mai grav, decretule-lege ridică condamnatului dreptul de recurs, așa că deciziunea ministerială admisă de instanța de fond, nu mai poate fi atacată pe nici o cale. (V. decizia Casației s. II, 5 Dec. 1919, referitoare la o sentință a trib. Coyurului care a respins un apel de această natură ca neadmisibil).

În sensul nulității deciziuni ministeriale s'a pronunțat trib. Brăila II, 30 Oct. 1919 „Dreptul“ 5/919.

Inalta Curte de Casație s. II. de acord cu concluziile noastre ca minister public, în urma recursului celor interesați, a anulat deciziunile condamnatoare pronunțate de directorul general al aprovizionării, pe motiv de exces de putere și incompetență, nici o instanță judecătorească neputând funcționa de cât în puterea unei legi, potrivit principiilor constituționale. ¹⁾

Decretul-lege privitor la înființarea Direcțiunii generale a aprovizionării cuprindea și alte anomalii. El nu prevedea că infractorii trebuie citați înaintea Consiliului economic, spre a nu fi surprinși prin condamnățiuni de care nu puteau lua cunoștință de cât în momentul executării pedepsei.

Se violă marele principiu de drept că nimeni nu poate fi judecat și condamnat înainte de a fi avertizat și ascultat.

Tot prin acel decret, se atribuea Curții de Casație, în caz de casare, competența de a judeca fondul, prefăcându-se în instanță de fond, o instanță care, după legea sa organică, are menirea de a statua numai în drept.

* * *

O altă anomalie tot așa de gravă, dacă nu și mai gravă.

Intervine un decret-lege sub No. 3558 publ. M. Of. 207 din 6 Decembrie 1918, prin care Direcțiunea generală a aprovizionării e desființată și prin care se declară anulat decretul-lege relativ la înființarea ei, fără nici o rezervă.

Posterior acestui decret-lege, se emite un alt decret-lege publicat în M. Of. 257 din 14 Febr. 1919, prin care se declară, între altele, că se menține puterea lucrătoare a ordonanțelor date de Direcția generală a aprovizionării, instituindu-se de această dată Ministerul de industrie și comerț ca instanță penală pentru judecarea contravențiilor la aceste ordonanțe.

Prin noul decret, se calcă un principiu elementar de drept și anume acela că nu se poate da efect retroactiv unei legi de ordine publică, aplicându-se pedepsele prevăzute de o lege nouă la infracțiuni care au încetat odată cu abrogarea decretului-lege, pe temeiul căruia puteau subsista ordonanțele încălcate.

Ordonanțele căzând, odată cu decretul-lege relativ la atribuțiile Consiliului economic, cădeau și infracțiunile decurgând din neobservarea lor, care, ca aare, nu se mai puteau pedepsi, dacă au fost comise și au rămas neurmărite sau nejudecate în intervalul de timp dela anularea primului decret-lege până la e-

miterea noului decret, de oarece acest nou decret nu putea dispune decât pentru viitor. — Nulla poena sine lege. ¹⁾

Noul decret prezintă și altă curiozitate. După ce abrogă, fără motiv temeinic, dispozițiunile art. 27—31 din legea măsurilor excepționale în materie de acaparare și de speculă, se îndulcesc pedepsele pentru infracțiuni în această materie și se crează pentru acesteși infracțiuni două categorii de pedepse, nu după gravitatea lor ținând seamă de anumite elemente constitutive care le-ar schimba calificarea, ci după aprecierea ministrului de comerț.

Dacă ministrul socotește că contravenția merită pedeapsa amendei, o aplică însuși el infractorului, dar îl poate trimete și înaintea tribunalului corecțional, spre a fi supus la pedeapsa închisorii corecționale, iar tribunalul trebuie să se închine înaintea acestei deciziuni.

Se poate o confuzie mai nepermisă între atribuțiile puterii executive și acelei judecătorești? Ce poate fi mai anormal de cât ca puterea administrativă să dicteze de mai înainte pedeapsa pe care trebuie să o aplice instanța judecătorească, împotriva principiului separațiunei puterilor în stat?

II) *Legea Sindicatelor de fabricanți și industriași publ. M. Of. 110 din 7 Aprilie 1918.*

Această lege care prevedea anumite infracțiuni este cuprinsă în blocul de legi declarate inexistente prin decretul-regal No. 3273 publ. M. Of. 183 din 6 Noembrie 1918, prin care au fost declarate fără ființă toate lucrările parlamentului de sub guvernul Marghiloman ²⁾.

1) Cestiunea de a se ști care e instanța competente de a judeca contravențiunile la unele ordonanțe, cum e acea sub No. 29 publ. M. Of. 146/1918, relativă la interzicerea pentru morari de a nu măcina făină fără contra-bon, chiar în urma edictării decretului-lege din 14 Febr. 1919, e deasemenea supusă controversei, față de împrejurarea că, posterior acestui decret-lege, s'a emis un alt decret-lege No. 2969 publ. M. Of. 68 din 11 Iulie 1919, prin care se ridică Ministerului de Industrie și Comerț competența de a decide în materie de acaparare și speculă.

Un jude de ocol și-a declinat competența, decidând că afacerea e de competența Direcțiunii generale a aprovizionării. Această Direcție și-a declinat și ea competența pe motiv că pricina e de competența judeului de ocol, pe temeiul decretului-lege din 11 Iulie 1919. Inalta Curte de Casație, sezizată să se pronunțe pe cale de regulament de competență, a statuat că competent e ministerul de comerț, decretul-lege 68/919 fiind de strictă aplicare față de decretul-lege din 14 Febr. 1919. (Cas. II din 11 Noembrie 1919, de acord cu concluziile noastre, ca minister public).

2) Cestiunea de a se ști dacă, printr'un decret regal, se puteau anula legile parlamentului din 1918, nu s'a desbătut încă înaintea instanțelor judecătorești.

Intru legile anulate figurează și legea din 2 Oct. 1918 prin care s'au modificat art. 31 și 35 din legea de măsuri și greutăți în sensul că ministerul de industrie și comerț prin avocații săi și prin verficatorii de măsuri și greutăți avea dreptul de a urmări acțiunea publică în această materie, de a face opoziție, apel și recurs. Curtea de apel din Galați II, prin decizia sa sub No. 169/919, a respins ca neadmisibil apelul ministerului de industrie și comerț contra unei sentințe achitătoare, pe motiv că legea din 2 Oct. 1918 a fost anulată.

Nu s'a discutat însă legalitatea decretului regal de anulare a legilor fostului parlament. Ministerul de industrie făcând recurs, a facerea e pendiute în Casație, la 21 Ianuarie 1919. (Dos. No. 1815/919).

Până în prezent, ministerul n'a depus motivele de recurs.

1) Cas. II, 20 Martie 1919; Cas. II, 7 Mai 1919; Gas. II, 24 Octom. 1919 etc.

Această lege fiind anulată, contravenienții la ea nu mai puteau fi urmăriți și condamnați, pentru că anularea legii în cesiune a avut de consecință și abrogarea pedepselor pe care le prevedea. De fapt era tot o omisiune datorită noilor guvernanți cu privire la soarta ordonanțelor emise în puterea zisei legi.

Observându-se mai târziu anomalia ivită, se emite decretul-lege 3309/1918, prin care se mențin constatările și urmărirea penale începute pe temeiul unor asemenea ordonanțe, până la abrogarea legii. Decretul-lege însă nu mai putea fi aplicabil la judecata infracțiunilor comise la acele ordonanțe, anterior emiterii decretului, potrivit principiului neretroactivității legilor în materie penală. Totuși, ministerul de industrie și comerț a încercat să aplice legea anulată la cazurile rămase nejudicate, cu călcarea principiului că nici o pedeapsă nu se poate aplica fără lege.

Curtea de Casație a respins și acest mod de interpretare care contrazicea iarăși un elementar principiu de drept ¹⁾.

III) *Decretul-lege No. 3902 publ. M. Of. 223 din 30 Decembrie 1918, privitor la încetățenirea străinilor.*

Acest decret se referă atât la Evrei, cât și la străinii de rit creștin.

După câțva timp, decretul e înlocuit prin decretul-lege No. 2085 publ. M. Of. No. 33 din 28 Mai 1918.

Prin raportul către Rege al președinției Consiliului de miniștri care însoțește acest decret, se arată că s'au adus vechiului decret «*modificările alăturate*» față de «*unele dificultăți*» întâmpinate în aplicarea lui.

Art. VI din noul decret-lege se rostește însă altfel: «*Decretul-lege relativ la acordarea..... drepturilor cetățenești publicat în «M. Of.» 223 din 30 Decembrie 1918, se abrogă.*»

Față de termenii acestui text care declară că decretul anterior e revocat în întregime, iar nu numai modificat parțial, unele tribunale au refuzat de a mai admite cererile de împământenire ale streinilor de rit creștin, de care erau sezizate de mai înainte, întru cât noul decret se mărginea a se ocupa numai de streinii Evrei, cărora le ușura condițiile de încetățenire.

A trebuit ca Curtea de Casație să completeze de decretul-lege cu explicațiile din raport, care o contrazicea, pentru a da satisfacerea cuvenită și primei categorii de streini de rit creștin, de care decretul-lege omitea a se ocupa, casând ca ilegale ordonanțele președințiale prin care li se nega dreptul la încetățenire.

Cu privire la decretul-lege din 30 Dec. 1918, observăm încă următoarele :

Ori-ce lege, potrivit art. 126 din Constituție, n'are putere lucrătoare de cât din momentul publicării ei în chipul hotărât de lege.

Acest decret însă subordonă exercițiul dreptului de încetățenire unor anumite termene, din momentul «*decretării*», care poartă o dată anterioară promulgării și publicării decretului, ceea ce a fost încă de natură a lăsa confuzie în spiritul judecătorilor chemați a-l aplica.

Curtea de Casație a făcut și în acest punct restabilirea rațională a principiilor constituționale, fixând în o cerere de încetățenire respinsă ca tardivă, ca punct de plecare a termenului, data publicării decretului-lege. ¹⁾

Aceleași decret-lege prevedea că se poate face recurs în Casație pentru «*rea interpretare a actelor și probelor administrate*» (art. 8), reducând Curtea de Casație la rolul unei instanțe de fapt.

Noul-decret lege ne mai cerând pentru Evrei aceleași condițiuni de admitere a cererilor de împământenire din vechiul decret, s'a ajuns și la rezultatul straniu că unii Evrei au fost respinși dela încetățenire, iar alții au fost admiși mai târziu în alte condiții, de și se găseau tot în categoria celor respinși.

IV) *Decretul-lege No. 2693 publ. M. Of. 59 din 1 Iulie 1919, privitor la validitatea actelor judecătorești îndeplinite de instanțele cu compunere ilegală în teritoriul ocupat.*

Convenția dela Haga pune îndatorire ocupantului de a respecta legile în vigoare ale țării,

S'au văzut totuși ordonanțe date de autoritatea germană prin care se modificau căile de atac ale hotărârilor judecătorești și se institueau pedepse în disprețul legilor țării, în loc să se mărginească la acte de conservare sau de pură administrație.

Inalta Curte de Casație a avut prilejul să declare fără tărie legală unele din aceste ordonanțe ²⁾.

O procedare ilegală a ocupantului a fost și aceea de a complecta câte odată instanțele judecătorești cu persoane din afară de magistratură, numite de dânsul, care împreună cu magistrații investiți în mod legal cu atribuțiunile lor, au dat o sumă de hotărâri.

Inalta Curte de casație, în urma concluziunilor puse de noi ca minister public, a făcut divergință asupra cesiunii de a se ști dacă astfel de hotărâri pot avea o ființă legală.

1) Cas. II, 24 Iunie 1919, de acord cu concluziile noastre, ca minister public.

2) Cas. II, 1484/919. „Dreptul“ 6/919, prin care în urma incidentului ridicat de noi din oficiu, s'a declarat nulă de drept, ordonanța administrației militare germane No. 91/918, prin care s'au schimbat pedepsele edictate de legea măsurilor excepționale, suprimându-se și dreptul de apel,

În timpul când afacerea era pendinte înaintea Secțiunilor unite, guvernul dă decretul-lege de mai sus, prin care declară valabile toate lucrările autorităților judecătorești române din teritoriul fost ocupat, care ar fi vițiate prin compunerea, funcționarea și competența diferitelor instanțe¹⁾.

Nici o expunere de motive explicativă nu însoțește un așa important decret.

Am avut și am convingerea neclintită că hotărârile judecătorești pronunțate de magistrații astfel numiți sunt echivalente cu neantul, fiind în contradicție cu principiile dreptului internațional consfințite prin convenția dela Haga. Ele aduc o atingere suveranității noastre naționale, care nu poate admite exercițiul puterii judecătorești de cât ca o emanație dela națiune, delegată organelor legalmente investite, conform principiului edictat de art. 31 din constituție.

Aceste exemple le socotim îndestulătoare pentru a învedera lipsa de aprofundare a atâtor probleme juridice de o delicatetă fără seamăn din partea făuritorilor decretelor-legi.

V

Anomaliile, contradicțiile și imperfecțiunile ce semnalăm în elaborarea decretelor-legi, de sigur că ar fi fost în bună parte înlăturate dacă ar fi existat și la noi un Consiliu legislativ permanent care să se ocupe cu cercetarea și legiferarea nevoilor noastre sociale.

Constituția decretează, prin art 130, că se va putea înființa o comisiune permanentă care să aibă în atribuțiile sale studierea și elaborarea proiectelor de administrație publică, autorizând instituirea unui Consiliu de stat, cu excluderea numai a atribuțiilor de contencios administrativ.

Cât de mare ar fi fost folosul pentru țara noastră dacă un asemenea Consiliu s'ar fi instituit încă dela 1866, data punerii în lucrare a pactului fundamental al vechiului regat. Țara noastră ar fi fost astăzi înzestrată cu legi alcătuite cu îngrijire și corespunzând adevăratelor nevoi ale statului, iar nu cu legi care păcătuiesc prin lipsa oricărei concepțiuni logice, ori printr'un mod defectuos de redactare, cu legi resfrângând vederile partidelor de guvernământ sau, ce e mai rău, izvorâte din fantezia unui singur om care, ocupând vremelnice un loc pe banca ministerială, a avut ambiția să se illustreze,

Dacă am fi avut un Consiliu legislativ permanent, s'ar fi putut îndeplini dezideratul exprimat de art.

131 al. ultim din constituție, de a se revizui toate codurile și legile existente, spre a se pune în armonie cu ea²⁾.

Dacă ar fi existat un Consiliu legislativ permanent n'am fi avut legi făcute cu consultațiunea unor comisiuni sporadice, sub inspirațiunea cutărui sau cutărui ministru, sau legi făcute de șefi de birouri lipsiți de cunoștințele tehnice și juridice necesare, care se mulțumesc, în graba lor, să copieze sau să truncheze ceea ce se face aiurea, așa că legile în loc să oglindească «raporturile necesare care derivă din natura lucrurilor», cum s'a exprimat un cugetător cu un veac îndărăt, satisfăceau uneori numai trebuințele de partid sau pasiunile trecătoare ale oamenilor de partid.³⁾

N'am fi avut legi criticate ca personale, pentru că urmăreau să slujească scopurile partidului dela putere, preocupări din o eventuală opoziție și slăbirea puterii adversarului.

Pe când la noi, înfloresc cultul incompetenței și oricine socotește că poate fi legislator, în alte țări reformele legislative sunt legate de numele celor mai savanți juriconsulți, economiști și sociologi, fiind înfăptuite după o muncă laborioasă și îndelungată.

Ne lipsesc, din această cauză, lucrările pregătitoare care ar putea lumina înțelesul legilor și sfera lor de aplicare, anonimatul învăluind originea lor, iar rapoartele Comitetelor delegațiilor Camerei și Senatului constituind de obicei o parafrază a conținutului expunerii de motive a legii, fără altă străduință intelectuală.

Ne lipsesc astfel legile care să concretizeze adevăratele, eternele aspirațiuni ale neamului în raport cu mersul metodic și evolutiv al așezămintelor noastre politice și sociale.

Și dacă la începutul organizării vieții noastre de stat modern, n'am fi avut oameni speciali pregătiți pentru aceasta, ei s'ar fi putut forma în timp de 50 de ani, în afară de înrăuirile de partid și n'am fi ajuns la spectacolul de azi al decretelor-legi întocmite fără o cercetare serioasă sau cu concursul unor comisiuni improvizate adese după bunul plac al guvernanților, în cât nu știi ce trebuie să te minuneze mai mult, indiferența de adevăratele interese ale statului din

2) S'au revizuit numai codul comercial, în 1887 și codul de procedură, civilă în 1900, reforme datorite foștilor miniștri ai justiției Eug. Stătescu și C. Dissescu. Codul civil, codul penal și codul de procedură penală, cu neînsemnate schimbări, vor trebui să sufere primenirea necesară, odată cu opera unificării întregii legislațiuni a României mari.

3) Un exemplu elocint în această privință e reforma legii sanitare din 1910, lipsită de orice sistemă și plină de lațune în partea relativă la infracțiuni și la competența instanțelor de judecată penale, în raport chiar cu dispozițiile legii vechi.

¹⁾ O lege identică fusese votată, la 28 August 1918, de parlamentul de sub cabinetul Marghiloman, ea însă a fost anulată odată cu lucrările aceluiași parlament, de guvernul următor

partea celor cari au făcut alegerea sau curajul celor cari au primit o însărcinare depășind puterile lor, prin importanța obiectului de legiferat.

Cu un Consiliu legislativ permanent, n'am fi avut legi lipsite de orice continuitate și de orice respect al tradiției, neaplicabile chiar din momentul întocmirii lor, fără adunarea materialului și controlul datelor statistice necesare și fără cunoașterea mai adâncă a principiilor de drept public și privat care înlesnesc cristalizarea realităților sociale în niște formule juridice de trainică durată. (1)

Ne găsim deci în aceeași stare de acum 50 ani, totuși de refăcut de la capăt.

În pragul refacerii vieții noastre culturale și economice, când la ordinea zilei se pune problema unificării legislației în scopul închețării unității noastre naționale, instituirea unui Consiliu permanent legislativ, fie spre a-și da avizul asupra proiectelor de legi întocmite de guvern sau din inițiativa parlamentului, fie de a prepara el însuși, la caz de trebuință, asemenea proiecte, ori care vor fi sacrificiile statului, se impune de urgență.

Cum va fi compus acest Consiliu pentru a corespunde misiunii lui? E o problemă tot atât de importantă și delicată ca și opera ce va avea de îndeplinit.

Consiliul permanent legislativ trebuie astfel întocmit în cât să aibă în vedere numai necesitățile înalte ale statului. Pentru atingerea acestui scop, se impune ai se asigura, în mod complet, neatârănarea de preocupările momentane și egoiste ale partidelor politice, iar acest lucru nu se poate realiza de cât prin aplicarea unui sistem obiectiv de recrutare a persoanelor care îl va alcătui.

Organizarea competenței, observă un eminent sociolog, e cea mai urgentă și mai importantă datorie națională și socială, într-un stat, pentru că o adevărată reformă socială nu se poate împlini de cât numai cu concursul ei. Organizarea competenței e cel mai puternic mijloc de socializare a legislației, iar o formă superioară a ei e competența dezinteresată a specialităților, oameni de știință cari n'au în vedere de cât interesele permanente și generale ale națiunii. 1)

1) Decretul-lege 2417 publ. M. Of, 51/1919 relativ la imobilizarea recoltelor, pedepsește pe contravenienții la dispozițiunile lui, socotind faptele ca înșelăciune și abuz de încredere, chiar când au fost săvârșite fără intențiune! E exemplul cel mai tipic al ignoranței principilor de drept în materie de infracțiuni penale.

1) D. Gusti „Realitate, știință și reforma societății” studiu publicat în „Arhiva pentru știința și reforma socială” No. 1/1919. D. Gusti, în importantul său studiu, face aceeași constatare că parlamentul de astăzi, prin felul său de organizare și funcționare, cu «mania sa» de a legifera produce «o legislație excesivă și incoerentă»

Legile numeroase care se elaborează zilnic sunt „adevărate monumente de lipsă și prevedere socială și de contraziceri. D-sa nu neagă importanța rolului Consiliului de etat, dar adâncind problema metodei de a legifera și a diverselor procedee legislative practicate sau propuse, demonstrează că această instituție restrânsă la câteva personalități nu poate lucra cu metoda și sistemul unei „Asociații” care face apel la toate forțele diversilor specialiști, găsindu-i superioară organizarea liberă a competenței.

S'au văzut legi în care n'au fost consultate nici organizațiunile în interesul cărora au fost edictate.

E simptomatic protestul din 9 Octombrie 1919, contra edictării atâtor decrete-legi cu caracter economic, din partea organizațiilor comerciale și industriale din țară, la care s'au raliat și Camerele de comerț, pentru că nu s'a luat în prealabil avizul necesar al acestor Camere, alcătuiindu-se niște decrete-legi inaplicabile.

Diferitele organizațiuni și așezăminte publice și economice, recunoscute ca organe legale în stat, vor trebui să-și aibă reprezentanții lor firești în acest Consiliu, aleși dintre cei mai destoinici și cunoscători ai necesităților reale ale statului. Aceste organizațiuni sunt: Sindicatele profesionale, Camerele de comerț și meserii, justiția, baroul, armata, finanțele etc. la care se vor adăugi delegați ai parlamentului și puterii executive, în așa fel, în cât toate interesele politice și materiale ale statului să fie reprezentate și apărate 1).

Membrii Consiliului se vor desemna cel puțin pe timp de 5 ani, pentru ca instituția să aibă caracterul de stabilitate necesară unui organism destinat a îndeplini o funcțiune socială atât de importantă. Numai așa statul nostru își va putea atinge ținta îndrumării lui solide pe căile generale ale progresului economic și social.

O națiune e cu atât mai puternică înlăuntru, ca și în afară, cu cât posedă legi care corespund adevăratelor ei tendințe de dezvoltare firească și liberă. Acolo unde legile sunt produsul bunului plac și nesocotesc asemenea tendințe nu poate domni de cât întunericul și tirania.

Prosperitatea morală nu e posibilă dacă cetățeanul e lipsit de legile de care are absolută trebuință, el se poate considera că trăește în afară de legi, câtă vreme nu vor exprima în forme precise și lapidare însăși evoluțiunea diferitelor categorii către un regim de libertate și dreptate din ce în ce mai mare, prin coordonarea tuturor energiilor sociale și accentuarea tot mai vie a ideii justiție și de bine social.

Lipsa de respect pentru legi provine în bună parte și din ușurința cu care sunt elaborate. Această îm-

1) Legea pentru înființarea Consiliului nostru de stat din 13 Febr. 1864 prevedea că Consiliul de stat „câtă să fie compus din persoane care, prin capacitatea și varietatea cunoștințelor lor teoretice și practice, vor reprezenta trebuințele diverselor ramure de administrațiune publică.” (art. 11).

Puteau fi numiți în Consiliul de stat, între alții, foștii miniștri, membrii foastei eforii a școalelor, magistrați, avocați, directori de ministere, profesori universitari, foști prefecți, ingineri-șefi și directorii băncilor publice. (aceleaș art.)

prejurare explică și starea de scepticism care stăpânește masele desamăgite în așteptările lor ¹⁾.

Noțiunea de drept și de respect al legii prinde rădăcini adânci și se afirmă numai în măsura în care se ține seamă de condițiunile de dezvoltare naturală a grupurilor sociale.

Instituirea unui Consiliu legislativ permanent, cu observarea normelor propuse de noi, va contribui decisiv la atingerea acestei ținte care trebuie să fie de aci înainte preocuparea bărbaților noștri de stat, spre a putea merita acest nume.

Corneliu Botez

Procuror la Inalta Curte
de Casație și Justiție

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

SECȚIUNEA I

Audiența dela 8 Octombrie 1919

Președinția domnului G. V. Buzdugan, președinte

Gogu Petrescu cu G. G. Cosma.

MOBILIZATI.—HOTĂRĂRI DEFINITIVE OBTINUTE ÎN CONTRA UNUI MOBILIZAT.—ANULAREA LOR.—UNDE URMEAZĂ A SE FACE CEREREA. RECURS.—INADMISIBILITATE.—ART. 2 DIN LEGEA MĂSURILOR EXCEPȚIONALE.

Cererea pentru anularea unei condamnări obținută printr'o hotărâre definitivă contra unei persoane mobilizate, nu poate fi făcută de către această persoană, de cât la instanța care a pronunțat-o, conform art. 2 din legea măsurilor excepționale, iar nu pe calea recursului înaintea Inaltei curți de casație.

No. 224.—Respins recursul făcut de Gogu N. Petrescu în contra sentinței tribunalului Prahova s. III No. 41/919, dată în proces cu G. G. Cosma.

S'a citit raportul făcut de d-l consilier V. Bossy.

S'au ascultat: d-l avocat P. Poni în dezvoltarea motivelor de casare și d-l avocat Bally în combateri.

Curtea deliberând,

Asupre recursului făcut de Gogu N. Petrescu contra sentinței tribunalului Prahova s. III No. 41 din 1919, în proces cu G. G. Cosma;

Având în vedere că din sentința atacată rezultă că intimatul a chemat în judecată în fața judecătorei de ocol Câmpina pe recurent, revendicând un loc

de casă; că tribunalul a respins ca nesusținut atât apelul cât și opoziția făcută de recurent;

Asupra motivului unic de casare:

„Violarea art. 2 din legea măsurilor excepționale prin faptul că tribunalul mi-a respins în lipsa mea opozițiunea, deși la data de 5 Februarie 1919, ziua termenului de judecată, eram mobilizat, după cum dovedesc cu ordinul de serviciu No. 767/919».

Având în vedere că din examinarea dosarului de fond se vede că într'adevăr la data de 5 Februarie 1919, când era sorocit termen pentru judecarea opoziției, instanța de fond a respins ca nesusținută opoziția făcută de recurent, constatând procedura îndeplinită pentru acea zi;

Având în vedere că recurentul prezintă astăzi acte cu care voește să stabilească că a fost mobilizat pe loc, ca sergent, în serviciul instalațiunei mecanice „Electrica“ după valea Prahovei, în intervalul când tocmai s'a judecat opoziția de tribunalul Prahova;

Considerând că din dispozițiunile art. 2 al. 6 și 10 legea măsurilor excepționale, rezultă că partea nemulțumită contra căreia s'a obținut o condamnare, poate să anuleze executarea sau chiar condamnarea, în cazul când dânsa dovedește că a fost mobilizată și, pentru aceasta, are la îndemână calea sumară prevăzută de textul articolului sus menționat, adică adresarea unei simple petiții justiției în termen de una lună dela comunicarea ce trebuie să i se facă, după publicarea decretului de punerea armatei pe picior de pace, judecând de urgență și cu precădere, fără drept de opoziție;

Că, din generalitatea termenilor întrebunțați de textul art. 2 al. 10, prin cuvântul justiție trebuie să se înțeleagă însăși instanța care a pronunțat hotărârea a cărei anulare se cere, aceasta rezultând din chiar sensul obligației impuse judecăței de a comunica hotărârea în termen de una lună dela publicarea decretului de pace;

Că, față de această dispoziție excepțională, nu se poate susține că partea interesantă ar avea două căi de atac pentru anularea hotărârei condamnătoare și anume, cea sumară arătată de art. 2 sus prevăzută, și calea ordinară de recurs arătată de dreptul comun, nici că partea ar avea facultatea de alegere între aceste două căi, de oarece legea măsurilor excepționale prevăzând o anumită cale pentru reformarea unei hotărâri date în contra unui mobilizat, pentru aceasta a creiat o procedură derogatorie dela dreptul comun și a limitat la această cale exercițiul dreptului de reformare pe temeiul înscris în legea excepțională în discuțiune;

Că, în speță, fiind vorba de anularea unei condamnări, obținută printr'o hotărâre definitivă contra unei persoane mobilizate, urma ca această persoană să se adreseze, conform art. 2 legea măsurilor excepționale, instanței care a pronunțat această hotărâre și anume tribunalului Prahova s. III.

Că, prin urmare, rău recurentul a adresat cererea de recurs acestei Inalte curți și deci motivul de recurs, formulat pe acest temei, este nefundat;

Pentru aceste motive respinge.

1) V. în acest punct, Daniel Ballet „Le mépris des lois et ses conséquences sociales“ 1918 cu observațiile lui E. C. Decusară asupra acestei interesante lucrări, recenzată în „Curier. Jud.“ No. 23 și 24, 919. Cpr. și D. Gusti, în studiul citat de noi.

INALTA CURTE DE CASAŢIE ŞI JUSTIŢIE

SECŢIA I-a

Audiența dela 10 Septembrie 1917.

Preșidenția d-lui I. Duca, președinte.

Eforia Spitalelor Civile cu I. Ferando.

APEL. — PĂRȚI ÎN PROCES. — CITATIUNE. — ART. 315 PR. CIV.
 LUCRU JUDECAT. — APELUL. — HOTĂRÂRE. — OPOZABILITATE. — ART.
 1201 C. CIV.

1. Odată ce o parte este citată în apelul făcut de celelalte părți din proces, prin aceasta este pusă în întârziere a uza și ea de dreptul său de apel, judecata urmând a se pronunța prin o singură hotărâre asupra tuturor apelurilor, fără a mai fi nevoie de comunicarea prevăzută de art. 315 pr. civ. care are acelaș scop.

2. Când partea ce era în drept a face apel se prezintă în instanță și primește să se judece fără a pune alte concluziuni decât în ce privește respingerea apelului adversarului său, și fără a-și face vre-o altă rezervă în ce privește dreptul său de apel, hotărârea ce se dă îi este opozabilă și are față de dânsa autoritatea de lucru judecat.

Prin urmare, apelul introdus ulterior pronunțării unei atari hotărâri, nu mai poate fi primit, fiind inadmisibil și lovind în autoritatea lucrului judecat.

No. 4/917.—Casată, în urma recursului făcut de Eforia Spitalelor Civile, decizia No. 185/915 a Curții de apel București, secția III, în proces cu I. Ferando.

S'a citit raportul d-lui consilier I. N. Stambulescu.

S'au ascultat: D-l avocat Em. Frunzescu din partea Eforiei în dezvoltarea motivelor de casare, iar D-l I. Ferando în cambateri.

Curtea deliberând,

Asupra motivului I de casare din recuțul Eforiei Spitalelor Civile, tras din violarea art. 1201 cod. civ. și exces de putere.

Având în vedere deciziunea supusă recursului prin care s'a admis în parte apelul făcut de către I. Ferando contra sentinței Tribunalului Ilfov, s. II. cu No. 681/92 și-a obligat pe Eforia spitalelor civile să-i plătească 3000 lei. a treia parte din venitul muntelel Baia de jos, pe timpul cât a fost stăpânit pe nedrept de către Eforie.

Având în vedere că, deși prin considerentele deciziunii, Curtea de apel constată că amintita sentință a mai fost atacată cu apel de către Eforie, apel care a fost respins contradictoriu cu I. Ferando, decide totuși că întru cât acea sentință nu-i fusese comunicată, acesta este în drept a face și el apel;

Considerând că, odată ce o parte este citată în apelul făcut de către celelalte părți din proces, prin aceasta este pusă în întârziere a uza și ea de dreptul său de apel, judecata urmând a se pronunța

asupra tuturilor apelurilor de odată și printr'o singură hotărâre, fără a mai fi nevoie în acest caz de comunicarea prevăzută de art. 318 pr. civ. care are acelaș scop; că, dacă însă partea ce era în drept să declare apel, se prezintă în instanță și primește să se judece, fără a pune alte concluziuni de cât în ce privește respingerea apelului adversarului său și fără a-și face vre-o altă rezervă în ce privește dreptul său de apel, hotărârea ce se dă îi este opozabilă și constituie neapărat față de dânsa autoritate de lucru judecat;

Că, dar, apelul ce s'ar introduce ulterior pronunțării unei atari hotărâri, nu mai poate fi primit, fiind inadmisibil și lovind în autoritatea lucrului judecat;

Considerând că așa fiind, Curtea de apel a violat dispozițiunile art. 1201 c. civ. și a comis un exces de putere primind apelul lui I. Ferando, deși există o hotărâre în apel opozabilă acestuia ca autoritate de lucru judecat;

Că, dar, acest prim motiv fiind întemeiat, urmează a fi admis, fără a mai intra în cercetarea c-lui d'al doilea, care devine fără interes.

În ce privește recursul făcut de I. Ferando, ori care ar fi motivele de casare invocate, respingerea sa urmează pe cale de consecință prin admiterea primului recurs, apelul în sine fiind inadmisibil;

Pntru aceste motive, casează.

CÛRTEA DE APEL DIN BUCUREȘTI

SECŢIA III-a

Audiența dela 5 Noembrie 1919

Preșidenția D-lui I. Coandă, consilier

L. Peretz și S. Herman cu Ministerul Public

ANEXIUNE. — TERITORIU ANEXAT. — NAȚIONALITATE. — DOBÂNDIREA
 EI. — PROVINCIIILE ROMÂNEȘTI UNITE LA VECHIUL REGAT. — LOCUL
 TORI. — NAȚIONALITATEA LOR.

Principiul de drept internațional în virtutea căruia prin anexiunea unei provincii, fie prin unire, fie în urma unei cuceriri, toți locuitorii provinciei anexate își perd naționalitatea, dobândind pe aceia a statului cuceritor sau a aceluia cu care s'a unit, în momentul anexiunii, își găsește întreaga aplicare față de toți locuitorii din teritoriile cari s'au alipit vechiului Regat Român, mai ales că din întreaga economie a decretelor-legi cât și din actele prin care se proclamă unirea, rezultă voința expresă a tuturilor locuitorilor provinciilor alipite de a deveni cetățeni români.

No. 161.—Admis apelul făcut de firma Comercială L. Peretz și S. Herman din București contra ordonanței No. 8407/919 a D-lui Prim Președinte și Trib. Ilfov secția I comercială.

S'au ascultat D-l avocat Roșiu în dezvoltarea apelului cerând scoaterea firmei apelante de sub administrațiunea justiției și D-l avocat N. Alexandrescu care a ocupat fotoliul Ministerului public

În concluziuni, arătând că dacă în advâr se stabilește că L. Peretz a fost recunoscut și declarat cetățean român iar S. Herman este născut în Bucovina și că ar fi declarat că voește să fie cetățean român, e locul să se admită apelul.

Curtea,

Având în vedere apelul făcut în termen de firma comercială L. Peretz et. S. Herman contra ordonanței D-lui Prim Președinte al Tribunalului Ilfov s. I. com. cu No. 8407/919 prin care i-s'a pus sub administrația justiției averea sa, conform legei dela 22 Decembrie 1916.

Având în vedere susținerile apelantei, făcute oral și prin notele scrise depuse la dosar, și concluziunile reprezentanțului Ministerului public;

Având în vedere că apelanta susține că ambii asociați sunt cetățeni români, așa ca rău averea sa a fost pusă sub administrația justiției;

Considerând că, în cecece privește pe L. Peretz, unul din componenții firmei apelante, prin decretul regal No. 1592 din 28 Decembrie 1917, i-s'a acordat sub rezerva ratificării ulterioare a Corpurilor legiuitoare împământenirea cu dispensă de stagiul, aflându-se sub drapel în armata română cu gradul de subofițer de administrație; iar prin decretul regal No. 570 bis din 5 Martie 1918, publicat în Monitorul Oficial No. 296/918, a fost înaintat sublocotenent de administrație;

Considerând că, în ce privește pe Sami Herman, al doilea component al firmei apelante, din actele prezentate se constată că este originar din Bucovina;

Că, în adevăr, prin dovada cu No. 1055 din 17 Iulie a. c. a Cabinetului Ministerului de Stat pentru Bucovina, ca și prin actul de indigenat No. 639/919, eliberat de Primăria Comunei Sadova, se atestă că Samy (Samuel Hirsch) Herman are indigenatul în acea comună, și se poate bucura de toate înlesnirile ce le au Bucovenenii, iar din actul No. 121 din 7 Iulie 1919 al oficiului matricolei israelite din Ciudici, rezultă că numitul este născut în acea comună din părinții Chaim Joine și Chaim Herman;

Că din pașaportul cu No. 135.930 din 3 Iulie a. c. eliberat de Ministerul de Interne, se stabilește că Samy Herman a călătorit în străinătate cu pașaport românesc;

Având în vedere că chestiunea dedusă judecătii Curții este de a se ști dacă Samy Herman, prin alipirea Bucovinei, de unde este originar, la Statul Român, a dobândit naționalitatea de român;

Având în vedere că în drept se recunoaște că streinii, în afară de modul de a dobândi naționalitatea prin naturalizare, o pot dobândi și prin anexare de teritoriu;

Având în vedere că anex'unea unei provincii, fie prin unire, fie în urma unei cuceriri, face ca toți lo-

cuitoarii provincii anexate să-și piardă naționalitatea lor și s'o dobândească pe aceia a Statului cuceritor sau a aceluia de care s'a alipit; că schimbarea de naționalitate se operează ipso facto în însuși momentul anexiunii, iar aceasta se legitimează pe considerația exercitării suveranității, care nu poate fi efectivă de cât când se exercită asupra cetățenilor, lucru ce n'ar fi dacă ar fi știrbită și nu s'ar exercita decât asupra teritoriilor, și pe rațiunea interesului Statului, care exige să fie promptă ca să aibă cât mai mulți supuși, fiindcă aceștia constitue forța lui;

Având în vedere că, dacă asupra acestei chestiuni, în principiu, există discuție, ea nu mai poate avea loc în speță, căci atât decretul-lege din 18 Decembrie 1918, care reprezintă voința statului anexat, reprezentat prin actul de unire din 15/28 Noembrie 1918 dela Cernăuți, cât și diferitele măsuri legislative de organizare a acestor ținuturi, fac vădit acordul lor de a schimba naționalitatea în însăș acel moment;

Că, dar, fiind constant în drept că streinii pot dobândi naționalitatea prin anexiunea de teritoriu, chestiunea ce mai rămâne a se ști, este: care sunt persoanele care se bucură de această schimbare?

Având în vedere că deși această chestiune este viu controversată, totuși în cazul anexiunii unei țări întregi sau a unei provincii cu individualitate proprie bine determinată, sistemul schimbării de naționalitate, care se operează nu numai pentru cei domiciliați în acel teritoriu, dar și pentru originarii nedomiciliați în acel teritoriu, este cel mai mult admis;

Că, prin urmare, dacă este adevărat că în principiu poate fi discuție, ea însă a fost înlăturată de Statul Român, adoptând acest sistem, și aceasta reese: a) Cu ocazia decretării legii pentru încetățenirea streinilor în raportul care îl însoțea către M. S. Regele, guvernul declară că se recunoaște în România Nouă tuturor cetățenilor din ținuturile liberate, fără deosebire de naționalitate, deplinătatea drepturilor civile și politice; b) iar în discuțiile ce au urmat la Paris, Primul Ministru a repetat că sunt cetățeni români toți cetățenii nouilor teritorii desrobite, care nu dovedesc o altă supușenie, cu altă cuvinte s'a recunos ut calitatea de român tuturor cetățenilor, indiferent de origină sau domiciliu și indiferent de naționalitate;

Considerând că precum s'a arătat mai sus, Samy Herman fiind originar din Bucovina, dânsul a dobândit naționalitatea de român prin anexiunea teritoriului acestei provincii.

Că dar, ambii asociați fiind cetățeni români, apelul de față se privește fundat, urmând a fi admis ca atare.

Pentru aceste motive, admite apelul.

Semnați: I. Coandă, I. Marinovici, Gr. Pherekyde

TRIBUNALUL ILFOV

SECȚIA I CIVILA

Audiența din Camera de consiliu dela 1 Octombrie 1919

Președinția D-lui V. Rădulescu, judecător

Gr. Georgescu cu Carol Pastor

LOCAȚIUNE. — PRELUNGIREA CONTRACTELOR. — LEGEA EXCEPTIONALĂ. — ORDINEA PUBLICĂ. — DACĂ PĂRȚILE POT RENUNȚA. — ART. 37 DIN LEGEA MĂSURILOR EXCEPTIONALE.

Dispozițiunile legii măsurilor excepționale prin cari se prelungește durata contractelor de închiriere până la 23 Aprilie 1920, dacă au fost create în scopul de a se veni în ajutorul chiriașilor și a'i pune la adăpost de orice speculă, de aci nu rezultă că aceste dispozițiuni privesc ordinea publică și că părțile nu pot deroga dela ele prin convențiuni particulare.

No. 519. — Admisă acțiunea intentată conform legii proprietarilor, de către Grigore Georgescu contra lui Carol Pastor.

S'au ascultat d-l avocat Răsnovanu pentru reclamant și d-l avocat N. Stănescu pentru pârât,

Tribunalul.

Asupra acțiunii civile de față prin care Grigore Georgescu cu petițiunea înregistrată la No 21619/119 chiamă în judecată pe Carol Pastor pentru ca acesta să fie obligat să evacueze pe ziua de 26 Octombrie 1919 st. v. imobilul său din strada Toamnei 15 și pe care îl locuiește în baza contractului de închiriere vizat de administrația Financiară a Capitalei sub No. 1459 din 15 Aprilie 1919.

Având în vedere actele dela dosar și susținerile părților.

Având în vedere că reclamantul își întemeiază acțiunea sa pe contractul de închiriere intervenit între pârât și D. Cernescu, fostul proprietar al imobilului din str. Toamnei 15, și pe care reclamantul îl stăpânește astăzi în baza actului de vânzare intervenit între dânsul și soția Cernescu.

Având în vedere că în sus zisul contract se prevede clauza că proprietarul are facultatea de a rezilia contractul pe ziua de 26 Oct. stil vechi, cu condiția de a anunța pe chiriași înainte cu o lună și jumătate.

Având în vedere că pârâtul deși recunoaște că a fost încunștințat de proprietar conform contractului, prin notificarea transmisă la 20 August 1919 prin corpul portăreilor, se opune totuși la cererea de reziliere invocând dispozițiunile legii care prelungește durata contractelor de închiriere până la 23 Aprilie 1920.

Considerând că, deși potrivit acestei legi, contractele de închiriere sunt prelungite de drept până la 23 Aprilie 1920, totuși pârâtul numai poate beneficia de aceste dispozițiuni ale legii întrucât în contractul intervenit între părți se prevede facultatea pentru proprietar de a rezilia contractul pe ziua de 26 Octombrie 1919, și acest contract fiind făcut posterior legii, urmează că pârâtul chiriași a renunțat implicit prin aceasta la favoarea ce i se crea prin legea excepțională de a putea rămâne în imobil până la 23 Aprilie 1920.

Având în vedere ca pârâtul în apărarea sa mai susține că, renunțarea sa nu poate fi valabilă întru cât legea de față fiind de ordine publică, el nu putea renunța la dispozițiunile ei.

Considerând că, dacă aceste dispozițiuni prin care se prelungește durata contractelor de închiriere până la Aprilie 1920, au fost create în scop de a se veni în ajutorul chiriașilor și a'i pune la adăpost de orice speculă, de aci nu rezultă că aceste dispozițiuni privesc ordinea publică și că părțile nu pot deroga de la ele prin convențiuni particulare.

Că ast-fel fiind, acțiunea de față devine fundată și Tribunalul urmează a o admite obligând pe pârât să evacueze imobilul pe ziua de 26 Octombrie 1919.

Apreciind și asupra cheltuelilor de judecată, Tribunalul le apreciază la suma de 50 lei.

Pentru aceste motive, admite acțiunea.

(ss) V. Rădulescu

TRIBUNALUL RÂMNICU SĂRAT

Audiența dela 16 Ianuarie 1915

Președinția D-lui C. M. Ionescu, judecător de ședință

Max Marcovici cu Ita M. Rosen

FALIMENT. — CONCORDAT. — CREDITOR CU CREANȚĂ NEVERIFICATĂ ANTERIOARĂ. — DACĂ POATE CERE REZOLVIREA CONCORDATULUI SAU DECLARAREA DIN NOU ÎN FALIMENT. — ART. 862 ȘI 863 C. COM.

Creditorul a cărui creanță nu a fost verificată și care nu a luat parte la facerea concordatului, nu poate cere pe baza acestei creanțe anterioară concordatului, pentru neplata cotei concordare, nici rezilierea concordatului încheiat de falit cu alți creditori, reziliere care dacă ar fi obținută ar avea de efect redeschiderea falimentului, nici declararea din nou în faliment a comerciantului, față de un concordat regulat omologat și perfect opozabil tuturor creditorilor.

Tribunalul.

Având în vedere acțiunea de față intentată de Max Marcovici, comerciant din orașul Iași, prin petiția înreg. la No. 31479/914 prin care se cere declararea în stare de faliment a comerciantei Ita M. Rosen din orașul R. Sărat pentru motivele că numita nu s'a ținut de angajamentul luat prin concordat de a-i plăti cota de 60%.

Având în vedere că pârâta Ita M. Rosen, prin D-l avocat C. Gheorghiu ridică un fine de neprimire al acestei acțiuni, cerând respingerea ei ca inadmisibilă.

Având în vedere susținerile și obiecțiunile părților, debaterile urmate în cauză și actele din dosar.

Având în vedere că, în fapt, este recunoscut și necontestat că pârâta Ita M. Rosen, fiind declarată în stare de faliment, a încheiat la 6 Februarie 1913 cu creditorii săi un concordat, care a fost omologat de Trib. prin sentința No. 18 din 19 Februarie 1913, rămasă definitivă prin ne apelare, cum și că creanța pe baza căreia reclamantul cere azi declararea în faliment, deși anterioară concordatului — fiind depusă spre verificare posterior zilei fixată în acest scop, — cererea de verificare a fost respinsă ca tardivă, așa că reclamantul n'a luat parte la facerea concordatului.

Având în vedere că potrivit art. 859 cod. com. omologarea concordatului îl face obligatoriu pentru toți creditorii trecuți sau netrecuți în bilanț, a căror

JURISPRUDENȚA STRĂINĂ

CASAȚIUNEA FRANCEZĂ CIVILĂ

15 Aprilie 1913

CLAUZĂ PENALĂ.—EVALUARE.—PUTEREA JUDECĂTORULUI.—CARACTER LICIT.—ART. 1131, 1226, 1227 și 1229 C. CIV. FR.—(ART. 966, 1066, 1067, și 1069 C. CIV. ROM.).

LOCAȚIUNE DE SERVICII.—DURATA NEDETERMINATĂ.—CLAUZĂ PENALĂ.—CARACTER LICIT.—RESTITUIREA SALARIILOR.—COMPENSAȚIE.—CLAUZĂ LEONINĂ.—ART. 1780 C. CIV. FR.—(ART. 1471 C. CIV. ROM.)

1. Modul de evaluare al daunelor-interese prevăzute în o clauză penală nu poate atrage nulitatea acestei clauze, dacă prin ea însăși nu are un caracter ilicit.

2. Nu prezintă acest caracter clauza dintr'un contract de locațiune de servicii cu durată nedeterminată, prin care s'a stipulat că, în cazul când angajatul ar părăsi serviciul înaintea termenului de doi ani, va avea să restituie patronului, ca îndemnizare pentru cheltueile ocazionate cu studiile necesare pentru a'l pune în stare să-și îndeplinească funcțiunea, jumătate din salariul ce a primit dela angajarea lui.

(*Pand. franc. pèr.* 1914. 1. 89).

În principiu, clauza penală se impune judecătorilor, care au a o aplică așa cum e stipulată (Cas. fr. 20 Ian. 1879. S. 1879, 1. 412.—Cas. rom. II, 1893, Bul. p. 448. Laurent, t. 17, No. 451; Bandry Lacantinerie ét. Barde, *Des Oblig.*, ed. 3, t. 2, No. 1329; Planiol, ed. /5, t. 2 No. 256; B. Alexandresco, t. VI. p. 256), și numai în cazul de neexecutare parțială, art. 1231 C. civ. fr. (conf. art. 1070 C. civ. rom.) permite judecătorului de a o reduce.

Dar se înțelege dela sine că clauza penală nu poate a-și primi executarea decât dacă nu este ca însăși nulă, sau dacă nu se află alăturată la o obligație principală nulă (Cas. fr. 1 Aug 1900, sol. *Implicită*, *Pand. pèr.*, 1901, I. 544). Clauza penală este deci datorată de câte ori debitorul e responsabil de neexecutarea obligațiunei; așa încât nu este tocmai exact de a zice, cum face art. 1069 c. civ. r. (conf. art. 1229 fr.), că clauza penală este „compensația daunelor pe care le suferă creditorul”, ceea ce pare a subordona exigibilitatea ei existenței unei pagube, căci suma e promisă *à forfait*, adică în mod ferm, în caz de neexecutare. Și tocmai din cauza acestui caracter forfetar, clauza penală face legea părților. (Planiol, II, No. 216).

În speță judecată prin decizia rezumată mai sus, clauza penală era alăturată de un contract de închiriere de servicii cu durată nedeterminată; contractul stipulă că părțile puteau a-și da congediu fără observarea vreunui termen de prevenire, clauză pe care jurisprudența o recunoaște ca perfect licită (Cas. ir. 7 Martie 1911, S. și P. 1911, 1. 252; *Pand pèr.*, 1911, 1. 252). Cu toate acestea, prevăzând cazul când angajatul căruia i se alocase un salariu care se urca progresiv, la perioade fixe, în curs de 18 luni din ziua intrării în serviciu, convențiunea specifică că, în acest caz, are să restituie patronului jumătate din salariu. Această stipulațiune avea de efect de a îndemniza pe patron de timpul ce angajatul a trebuit să-l consacre, în primii doi ani, pentru studiile destinate a'l pune în stare să-și îndeplinească funcțiunea. Chestiunea s'ar fi putut pune de a se ști dacă părțile puteau fixa dinainte indemnizarea ce s'ar datoră în caz de rezilierea contractului de una din ele, și dacă fixarea forfetară a indemnizării se impune judecătorilor. (Cas. fr. Ian. 1899, S. și P. 1899, 1. 318; *Pand pèr.*, 1899, și 237.—C. Bordeaux, 22 Ian. 1912, S. și P. 1912, 2. 348; *Pand. pèr.* 1912, 2. 248). Desbaterile nu au fost însă purtate pe acest teren,

S. R.

creanțe sunt sau nu verificate și chiar pentru creditorii care au reședința afară din țară și pentru acei cari au fost admiși provizoriu la pasiv, oricare ar fi suma definitiv lichidată în favoarea lor.

Că, prin urmare, concordatul încheiat de părâta Ita M. Rosen este obligatoriu pentru reclamantul Max Marcovici, creditor anterior concordatului, de și creanța sa nu i-a fost verificată, atât în privința cotei concordatate, cât și a celorlalte efecte produse prin sentința de omologare.

Având în vedere că potrivit dispozițiilor art. 860 cod. com. sentința de omologare fiind rămasă definitivă are de efect de a face să înceteze starea de faliment, care nu poate fi restabilită de cât prin anularea, or rezilierea concordatului.

Că, față de această dispozițiune a legii, o nouă cerere de declarare în faliment, pentru o datorie anterioră concordatului încheiat, fie sau nu verificată, nu poate fi primită chiar dacă falitul nu'și îndeplinește obligațiunea de a achita cota stabilită, întru cât pentru toate acele datorii comerciantul a mai fost declarat în faliment, care însă prin concordatul regulat omologat a încetat, și numai făcând să cază acest concordat, pe calea anulării ori rezilierii, de persoanele în drept, în conformitate cu art. 862, 863 cod. com. ca consecință operațiunile falimentului se redeschid, creditorii neîndestulați intrând în plinitudinea drepturilor lor.

Având în vedere că reclamantul prin avocatul său declară că nu înțelege a cere nici anularea nici rezilierea concordatului, ci declararea în faliment.

Că chiar dacă ar cere rezilierea concordatului pentru ne plata cotei, față de dispozițiunile clare, precise și categorice ale art. 863 c. com. o asemenea cerere ar urma să fie respinsă întru cât e ne contestat că reclamantul nu a luat parte la deliberațiunile concordatului și nici nu putea lua, creanța sa ne fiind verificată sau admisă provizoriu.

Că, dar, reclamantul, ca creditor a căruia creanță n'a fost verificată și care n'a luat parte la facerea concordatului, nu poate cere, pe baza unei creanțe anterioară concordatului, pentru ne plata cotei concordatară, nici rezilierea concordatului încheiat de comerciantul falit cu alți creditori, reziliere care odată obținută ar avea de efect redeschiderea falimentului, nici declararea din nouă în faliment a aceluia comerciant față de un concordat regulat omologat și perfect opozabil dânsului, ei singurul său drept este de a cere plata cotei stabilită prin concordat, uzând în acest scop de toate căile permise de lege în dobândirea dreptului său.

Considerând că așa fiind, finele de ne primire ridicat de părâta se privește ca întemeiat, și acțiunea de declarare în stare de faliment de față urmează a fi respinsă ca inadmisibilă.

Apreciind și asupra cheltuelilor de judecată cerute de părâta și justificate conform art. 146 pr. civ. prin plăta de avocat fixează suma de 30 lei.

Pentru aceste motive, redactate de d. judecător Ionescu, respinge ca inadmisibilă acțiunea, etc.

Semnați: C. M. Ionescu, C. Negoescu,

„GENERALA“

SOCIETATE ROMANA DE ASIGURARI GENERALE
CAPITAL SOCIAL DEPLIN VARSAT LEI 3.000.000

Fonduri de garanții la finele anului 1917 Lei 48.807.334,48
Daune plătite în anii 1916 și 1917 „ 9.110.106,48
Daune plătite dela înființarea Societății » 99.582.216,18
Asig. asupra vieții în vig. la finele anul. 1917 » 92.131.065,52

SEDIUL :

REPREZENTANȚA

BUCUREȘTI

GENERALA :

PIAȚA UNIVERSITĂȚII

BUCUREȘTI

(în dosul stat. Mihai Vit.)

STRADA SMARDAN No. 4

AGENȚII ÎN TOATE ORAȘELE DIN ȚARĂ

ASIGURARI CONTRA DAUNELOR DE:
INCENDIU, GRINDINA, TRANSPORT

(Fluvial, Maritim și Terestru)

Asigurări în ramurile: Viața, accidente, etc.

Conservarea Sănătății

Pe vremea de față, când asprimea temperaturii și umezeala expune sănătatea noastră la răceli și provoacă tot soiul de dureri reumatice, gută și nevralgii, sunt neprețuite serviciile ce le aduce renumitul și cel mai salutar remediu de casă

DIANA FRANTZBRANNTWEIN

Fabricat de „DIANA“, Societate Anonimă din București
Strada Foișor No. 8

Dacă dureri de cap vă chinuesc
câteva frecțiuni pe frunte le ameliorează și le face să dispară

Dacă aveți dureri crâncene în toate membrele,
masajele cu acest reconfortant vă fac mare bine

Dacă vă doare dinții sau aveți inflamația gingiilor
câteva picături turnate pe vată alină durerile și vă puteți odihni

Se găsește la toate Drogueriile și Farmaciile în sticle
prevăzute cu capsule de plumb și marca fabricii

Prețul unei sticle Diana { Mică Lei 5,50
Mijlocie „ 12.—
Mare „ 20,50

BANCA ROMANEASCA

SOCIETATE ANONIMĂ PE ACȚIUNI

Cap. 60.000.000 lei din cari 34.871.600 depl. vârs.

București, Str. Smârdan No. 5, București

Orice operațiuni de Bancă în general

CUMPĂRĂRI ȘI VANZĂRI
DE EFECTE PUBLICE

Avansuri pe depozite de efecte publice
și orice transacțiuni financiare

Conturi-curente și emisiuni de scrisori de credit
pentru orice țară

Sucursale: BRĂILA, CONSTANȚA, GALAȚI
TULCEA, CHIȘINĂU

BANCA DE SCONT A ROMANIEI

— SOCIETATE ANONIMĂ —

CAPITAL 40.000.000 LEI

Se aduce la cunoștința d-nilor acționari că al doilea vărsământ de 40 la sută sau lei 200 de fiecare acțiune, la subscrierea de la ultima emisiune din Septembrie 1919, se va plăti cu începere din ziua de 25 Noembrie până la 5 Decembrie 1919, la Sediul Băncii, la Sucursalele sale și la celelalte Bănci unde s-a făcut subscrierea.

Se atrage atenția d-lor acționari asupra condițiilor din prospectul de emisiune, că pentru vărsămintele neachitate la termenul fixat, vor plăti o dobândă de 10 la sută pentru prima lună de întârziere.

După trecerea termenului de o lună se va proceda conform Codului de Comerț.

Consiliul de Administrație

„PREVEDEREA“

Revistă pentru studiul asigurărilor private și sociale

Sub direcțiunea D-lui V. ATHANASOVICI

Cu concursul mai multor colaboratori competenți în ramura juridică și economică

Apare lunar — Abonamentul 40 Lei pe an

Redacția și Administrația: Bulevardul Schitu Măgureanu No. 25 bis

MINISTERUL JUSTIȚIEI

Se aduce la cunoștința generală că înalta Curte de Casație și Justiție prin deciziunea No. 61 din 12 Decembrie 1919 a fixat următoarele prețuri pentru vânzarea Buletinului deciziunilor a celei înalte Curți.

Pe anii 1862—1873 inclusiv 6 lei pe an
" " 1874—1881 " 20 " " "
" " 1882—1913 " 30 " " "

Traité Général Théorique de Droit Commercial

Publié par

E. THALLER

Professeur de droit commercial à l'Université de Paris

L'ouvrage complet comprend 19 volumes
Chaque volume se vend séparément au prix de 14 frs.
40 frs. broché.

Librairie Arthur Rousseau — 14, Rue Soufflot, Paris

Bulletin de la Société D'études Législatives (PARAISANT SIX FOIS PAR AN)

Les demandes d'abonnement doivent être adressées à
la Librairie Arthur Rousseau
Paris - 14, Rue Soufflot 14. — Paris

PANDECTES FRANÇAISES PÉRIODIQUES

RECUEIL MENSUEL

DE JURISPRUDENCE ET DE LEGISLATION

LIBRAIRIE GÉNÉRALE DE DROIT ET JURISPRUDENCE
PARIS, 20, RUE SOUFFLOT

AGENDE

PE ANUL 1920

pentru d-nii avocați și magistrați

A APĂRUT LA

LIBRARIA SOCEC & Co. S. A.

București, Calea Victoriei, 21

BANCA DE CREDIT ROMÂN

— SOCIETATE ANONIMĂ —

CAPITAL SOCIAL, DEPLIN VÂRSAT LEI 20.000.000
BUCUREȘTI, BRĂILA, GALAȚI, IAȘI,
CONSTANȚA

Operațiunile Băncii :

Deshiderea de compturi-curente, încasări și scontări de efecte asupra României și străinătății, încasări și scontări de cupoane și titluri, avansuri pe titluri și alte garanții, eliberează ocure și scrisori de credit asupra tuturor țărilor, și face orice alte operațiuni de bancă, ceziuni, gajuri de mărfuri, operațiuni de depou și report, etc. Primește cereale în consignație și se însăscinesază cu vânzarea lor.

BANCA NAȚIUNEI

Soc. Anonimă. — Capital și rezerve Lei 39.000.000

SEDIUL CENTRAL :

București, B-dul Carol No. 11 (Piața Rosetti). — Tel. 15|27

Face toate operațiunile de Credit și Scont. — Primește economii spre fructificare în condițiunile cele mai avantajoase.

Secțiune specială pentru operațiuni de Bursă.

Finanțează întreprinderi comerciale și industriale.

GOSPODĂRIILE ȚĂRĂNEȘTI

Soc. Anonimă. — Capital social 10.000.000 Lei

SEDIUL CENTRAL :

București, Bulevardul Carol 11, (Piața Rosetti), Etajul II

Importă tot felul de produse necesare sătenilor, Exportă produsele țărănești.

CASELE POPULARE

Soc. Anonimă. — Capital social Lei 5.000.000. — București

Cumpără și vinde terenuri și imobile în raza orașului București. — Construește în Capitală locuințe cu plată în rate întrebunțând materiale produse din Fabricile proprii.

Execută în atelierile sale orice lucrare referitoare la construcție. Secțiune specială de întreprinderi.

Furnizează materiale de construcție de cea mai bună calitate aduse direct pe șantiere.

Elaborează proiecte complete și execută amenajări, transformări și restaurări de imobile, de orice importanță.

S. T. A. R.

Soc. de Tracțiune Automobilă din România

Soc. Anonimă. — Capital social Lei 5.000.000. — București

Furnizează trăsuri-automobile, auto-tractoare, moto-culatoare, de tot felul din cele mai repute fabrici. — Repară mașini, reșede, conștiincios și efin. — Execută transporturi de persoane și mărfuri în toată țara cu prețuri convenabile. Cumpără și vinde ocazional mașini și piese de automobile.

TIPOGRAFIA GUTENBERG

Soc. Anonimă. — Capital social Lei 2.000.000. — București

Vechea Casă de încredere, întemeiată în anul 1889 transformându-se în Societate Anonimă pe acțiuni și fiind înzestrată cu cele mai perfecționate mașini, execută și editează orice lucrări de

TIPOGRAFIE ȘI LEGĂTORIE DE CĂRȚI

Secțiune specială pentru registre de tot felul

S. R. C.

Societ. Română de Combustibil

Soc. Anonimă. — Capital social Lei 2.000.000. — București

Cumpără și Exploatează păduri, mine de cărbuni și terenuri petrolifere